

**ЗА
ЄДНІСТЬ
НАЦІЇ**

— МІСЯЧНИК —

ЛІТЕРАТУРИ, МУСТЕЦТВА
І ЕРОМАДЄБРОГО ЖЕУТТЯ
FOR UNITY OF NATION

I

ЗА ЄДНІСТЬ НАЦІЇ

FOR THE UNITY OF THE NATION

Місячник літератури, мистецтва і громадського життя

Редагує колегія. Видає видавнича спілка „Бунчук” — „BUNCHUK” PUBLISHERS

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ Й АДМІНІСТРАЦІЇ: 5, MORAT STREET, LONDON, S.W.9., ENGLAND.

РІК II

СІЧЕНЬ 1955

ЧИСЛО 1 (5)

Нова радість стала...

Нова радість стала,
яка небувала —
Звізда ясна над Вертепом
Увесь світ осіяла.
Де Христос родився
Там світ просвітився
І пастушки з ягнятком
Перед Божим дитятком
На коліна припадають —
Царя-Бога вихваляють;
Ой, Ти Царю, наш Царю,
Ти небесний Владарю —
Пошли, Боже, літа многі
Цього дому господарю,
Щоб і хліб родився,
Щоб і скот плодився,
Щоб цей пан-господар
Нічим не журився.

ЙОГО СВІТЛОСТІ

ЯСНОВЕЛЬМОЖНОМУ ПАНОВІ ГЕТЬМАНИЧЕВІ ДАНИЛОВІ,

ВЕЛЬМОЖНІЙ ГЕТЬМАНСЬКІЙ РОДИНІ,

ВИСОКИМ ДОСТОЙНИКАМ ОБОХ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ

ВСІМ УКРАЇНЦЯМ В ХРИСТА ВІРУЮЧИМ ДОМА І НА ЧИЖИНІ СУЩИМ —
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ БАЖАЄМО.

Редакція

ЙОГО СВІТЛІСТЬ
ЯСНОВЕЛЬМОЖНОГО ПАНА
ГЕТЬМАНИЧА
ДАНИЛА

І ВСЮ ВЕЛЬМОЖНУ ГЕТЬМАНСЬКУ
РОДИНУ З ВЕЛИКИМ СВІТОМ РІЗДВА
ХРИСТОВОГО І НОВИМ РОКОМ ВІТАЄ

Управа СГД в Англії

* * *

З великим святом Різдва Христового і
Новим Роком усіх гетьманців у всьому світі,
всіх українців, що люблять і пам'ятають свою
Батьківщину, всі братні гетьманські організації
ВІТАЄ

Управа СГД в Англії

**Вас, Ясновельможний Пане Гетьманичу Данило, та всіх
українців у Христа-Бога віруючих і добра
Україні бажаючих—віншуємо**

усім добром,
усім гараздом, що собі у Господа Бога
жадаєте та думкою думаєте, щоб так
воно і сталося! Поможи Вам, Боже,
ці свята мирно отпровадити та других
у радості й веселості щасливо діждати,
а нам — колядникам, ласкаві будьте не

за зле мати, що у Ваш чесний та величний
двір повернули. Поверни до Вас, Господи
Боже, ласкою своєю небесною на
цілий рік і вік! Сим Вас віншуємо, а
самі усім чесним та іречним низько
клянемося. Здорові будьте, в гаразді
оставайтеся!...

Всім читачам, співробітникам, кольпортерам та прихильникам нашого журналу бажаємо Веселих Свят та щасливого Нового Року!
Адміністрація

Усіх друзів і знайомих зі святом Різдва Христового і Новим Роком вітаємо!
Василь Личманенко з родиною

Усіх друзів і знайомих зі святом Різдва Христового і Новим Роком вітає
П. Живогляд

Приємних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року — всім приятелям і знайомим, на чужині сущим, бажас —

Інж. Петро Веселовський — Англія

Олександра Коростовець

ОСТАННЄ РІЗДВО ХРИСТОВЕ З ЯВПаном ГЕТЬМАНОМ (Спогади)

Щоб ясніше собі уявити, як проходило останнє Різдво Христове в житті ЯВПана Гетьмана Павла, доведеться відтворити тодішнє становище всієї гетьманської родини та ті обставини в яких вона перебувала.

Становище було критичне: альянти просуваються із заходу, а більшовики зі сходу. Під кінець листопада 1944-го року загроза Кострину, Познані, а тому й Берлінові, — стала реальністю.

Пан Гетьман твердо вирішив залишатися до останньої можливості в Берліні, а Пані Гетьманову він з трудом переконав виїхати до знайомих в Баварію зі сином Петром і дочкою Марією. Таким чином, до Різдва Христового року 1944-го з родини Пана Гетьмана залишилася лише Єлисавета Павловна, що була секретарем Пана Гетьмана, а також стара няня для ведення господарства, ще старіша англійка — бувша вихователька покійної сестри Пана Гетьмана та секретар п. Плечко, що завжди стукав на машинці.

Вдень дім у Ванзее був майже порожній. Пан Гетьман виїжджав по справах до Берліну, але перед вечером дім оживлявся: приїжджали з Берліну ночліжники (здебільшого знайомі українці), бо небезпека у Ванзее була менша ніж у столиці. З'їжджалися всі години до семи, бо якщо приїжджати пізніше, то була небезпека, що „альярм“ (повітряний сполох) може захопити в дорозі й доведеться ніч провести у якомусь бункері.

Частинько навколо столу збиралося осіб 15-20, а то був час, коли все, до найменшої дрібниці, можна було купувати тільки на картки і то в дуже обмежених кількостях, але хлібосоольство Пана Гетьмана проявлялося навіть у ті надто скрутні часи: няня — ні-ні та й виставить на стіл варену картоплю, якусь рибу, чи ще щось, чим можна було поживитися, а потім — чай, розуміється, „ерзац“.

Іноді хтось з ночліжників привозив з со-

бою пляшку вина, яка радісно зустрічалася присутніми, бо ж вино було рідкістю. Все, що з'являлося, чесно ділилося поміж присутніми — всіми, хто був у домі. Пам'ятаю, одного разу хтось привіз пляшку французького шампанського і коли ми її відкрили, то на долю кожного припало не більше маленької чарочки — трохи більшої, як наперсток.

Пан Гетьман проводячи звичайно день у Берліні, відвідував офіційні установи, бо ж намагався чим та як міг полегшити долю наших людей, що тисячами зганялися на тяжкі роботи і примушені були жити в цілком неможливих умовах.

У ті дні, коли перший „альярм“ приходив пізно, годині о 12-тій ночі, серед ночліжників дому Пана Гетьмана ясно виявлялося дві течії: одна намагалася зразу ж після вечері лягати спати, щоб виспатись до „альярму“; інша ж залишалася у вітальні — жінки з шитвом, чи церуванням, а чоловіки — з оповіданнями та чутками. Один стояв біля радіо і слухав, коли пролунає: „Ку-ку!... Ку-ку!...” — сигнал, що літаки над Броншвайгом і за хвилину в Берліні буде ревіти сирена.

Пан Гетьман здебільшого сидів у своєму робочому кабінеті і приймав повідомлення, або диктував папери секретареві п. Плечко. Але ось лунав „альярм“, електричне світло гасло і Пан Гетьман зі своєю кремневою запальничкою, яку всі чомусь охрестили „сви-стувка“, особисто обходив всі кімнати та перевіряв, чи все світло погашене та, чи не залишився хтось спати. Черговий по „альярму“, кожний день інший, давав накази: кому які валізи з архівами та документами відносити в бункер, а кому залишатися в будинку на випадок гашення пожежі від зацалних бомб. Така пляновість врятувала одного разу будинок від пожежі, коли запальна бомба пробила дах і почала горіти в кімнаті Гетьманіча.

Як звичайно і в трагедії бувають комічні моменти. Загальні жарти і сміх викликала стара англійка, котра завжди приходила в бункер пізніше всіх: вона передягалася з ніг до голови — на випадок, якщо її поранять, відвезуть до лікарні і там лікар буде її оглядати...

Бункер був у саду, будував його Пан Гетьман з допомогою нашої молоді. Ця будова виглядала так: три ступеньки відмічені фосфоровими стрілками вели в підземелля до отвору, що був завішаний тяжким килимом, потім двері. В середині бункера стояли два ослони, на яких легко могли сидіти 15 осіб, було також електричне світло і піч для опалення взимку, а на покуті — ікона Божої Матері, що її вишила Пані Гетьманова.

Інколи, коли вже всі сиділи в бункері й чути було вибухи протизенітних батарей, прибігали дівчата-українки, що працювали у сусідніх німців, — „Як уже вмирати, — говорили вони, — то вже зі своїми”. Пригадую такий випадок: одного вечора був у Пана Гетьмана Митрополит Полікарп і єпископ Мстислав, коли загув „альярм”, то вони зі свічками прийшли в бункер. Несподівано вбігла дівчина-українка, що спізнилася, і просто налетіла на сидівшого Владику. Пан Гетьман строго сказав:

— Ліда, підійди під благословіння Владики!

Дівчина, що виросла в совітських умовах і ніколи не бачила Владики, підійшла, подала йому руку „лопаточкою”, сказала — „Вітаю!” і сіла.

Таке, коротко, було життя в домі Пана Гетьмана в останні місяці перед Різдом Христовим року 1944-го.

Я особисто з осені того ж року була в Мондсер (Австрія), бо моє мешкання в Берліні було розбомблене ще в лютому 1944-го року, а нового мешкання, чи бодай кімнати мені знайти не пощастило.

На початку грудня я одержала майже одночасно два листи: від Пана Гетьмана із Ванзее і від Пані Гетьманової із Баварії. Виявилось, що Єлисавета Павловна хвора, а бабусі-няні одній не впоратися в господарстві. Пан Гетьман питався мене, чи не можу я на якийсь час приїхати до Ванзее і допомогти няні?

Розуміється, я зразу ж погодилася, але... виявилася нова перешкода: за той час, коли я виїхала з Берліну, вийшло нове розпорядження, що при покупці залізничного квитка

треба вже мати якийсь документ про необхідність подорожі. Кинулася я дістати такий документ: туди-сюди — нічого не виходить. На щастя зберігся у мене папірець, що був виданий на моє ім'я „Райхкюнст камерою” на купівлю фарб і пензлів (тоді і це треба було купувати по папірцях). Цей папірець допоміг мені купити квиток Зальцбург-Берлін, але ввійти в потяг було також ділом нелегким...

У Ванзее я застала таку картину: Єлисавета Павловна лежала хвора, їй треба було робити операцію, але вона відкладала це на час після Різдвяних Свят, Пан Гетьман був у Баварії у Пані Гетьманової — це було їхнє останнє побачення в житті. З цієї подорожі Й.С. повернувся 18-го грудня.

...Так надійшов Свят-Вечір 1944-го року.

Скромні можливості та тяжкі обставини військового часу мимоволі примушували згадувати ті кращі часи, коли у Пана Гетьмана і Пані Гетьманової були сотні українських подорожників — одні приходили, а другі відходили, і так з ранку до самого вечора... Бувало священики служили молебінь, а хор наших студентів співав колядки. Представники від СГД та від Української Громади вітали Пана Гетьмана і всю гетьманську родину. Стіл накривався для багатьох гостей. Все це теж було скромне на гетьмана такого багатого краю, як Україна та все ж на еміграційні умови, то було добре...

А тепер?... няня пожертвувала однією куркою, а ми всі повинні були віддати свої купони на рис, маргарин і борошно. Зварили суп, куди няня додала банку маринованих грибів. На солодке відкрили кілька банок домашнього компоту. Хтось із українців роздобув проса, а п. Кужім — меду зі своєї пасіки і... це була кутя.

Тому, що всі установи в Берліні були закриті в цей день, Пан Гетьман вирішив залишитися вдома, але його енергія вимагала дії, він взяв сокиру і пилю та й пішов у сад зрубати два дерева, бо няня жалілася, що замало дров на паливо. За Паном Гетьманом пішов і Гаврисевич. Вони вдвох підрубали дерева, а ми, жінки, мотузом відтягали вершину в той бік, де дереву безпечно було падать. Коли обидві деревини рухнули, Пан Гетьман з Гаврисевичем пиляли і рубали дрова. Так пропрацювали вони аж до часу, коли почало сутеніти.

Недалеко, за шосе задзвонив дзвін у німецькій кирхі. Пан Гетьман сказав:

— Підемо, друзі, Богу молитися. Хто йде?

Ночліжники в цей час ще не прийшли і крім хворої Єлисавети Павловни, няні, старої англійки і мене — в домі нікого не було. Англійка відмовилася йти до церкви, Єлисавета Павловна не могла, але просила всіх після церкви зайти до неї в кімнату „на сюрприз”.

До церкви пішли ми втрьох: Пан Гетьман, няня і я. Вікна церкви були затемнені, світла видко не було. В середині — суворо і понуро. Світло прожектора освітлювало одну лише фреску, виконану в дуже модерному стилі, але тема стара: „Прийдіть до мене всі страждущі та обтяжені”. Народу було багато: більше діти і жінки, обличчя всіх були сумні, багато людей плакало.

Ми сіли. Відбувалася Служба. Зосередитись на молитві я не могла, а чи молився Пан Гетьман — не знаю, гарне обличчя його освітлювалось відблиском від фрески і було спокійне й зосереджене. Горяче зі слізьми, по-сілському, молилася няня... І ось тоді сиділа я поміж людьми, що їм судилося через кілька місяців вмерти, стати жертвами бомбардування. Не знаю, чи було це передчуття, чи давали відчути себе нерви, але якось зразу, несподівано боляче стало на серці й по тілі пробігла поміозь... Я мимоволі замислилась: де ми будемо в наступне Різдво Христове?... Чи ж закінчиться війна та як вона закінчиться?...

Голос священника повернув мене до дійсності. Я прислухалась: він читав з Єклезіяста: „Суєта суєт — все суєта!... Що за користь людині від всіх трудів його, якими трудиться він під сонцем? Рід приходить і рід відходить, а земля — вічна. Сходить сонце і заходить, поспішаючи до місця свого, де сходило. Йде вітер з півдня і переходить на північ — крутиться, крутиться на шляху своєму і повертається вітер на шляхи свої. Всі ріки течуть до моря, але море не переповнюється: до того місяця звідки ріки течуть — вони знову повертаються, щоб знову текти...”

Ми мовчки і повільно пішли додому... Пан Гетьман вдумливо сказав:

— Глибокі і мудрі слова: „Суєта суєт —

все суєта!...” Та все ж якось не віриться, що мені — за сімдесят, що життя вже позаді мене, а здається — лише тепер починаю жити: стільки у мене плянів, стільки ще треба зробити для нашої України... У вільні хвилини я нишу щоденник, кінчив спогляди дитинства, роки навчання, одруження, японську війну. Найцікавіше буде — війна 1914—18 років, формування українського корпусу, часи мого гетьманування... Дасть Бог, знайду час все це описати!...

Як завжди, бадьоро і майже весело закінчив Пан Гетьман.

В кімнаті Єлисавети Павловни „сюрпризом” виявилася маленька ялиночка зі свічками і „снігом”. Сама Гетьманівна сиділа в кріслі; а перед нею стояв ще й другий „сюрприз”: блюдо з печевом та горіхами, а біля цього — пляшка червоного вина.

— Ну, як ти моя сірока? — пестливо і напівжартома звернувся Пан Гетьман до своєї дочки, — що сказав лікар?

— Сказав, що операцію відкладати не можна, та що він тепер же домовиться про це з-потсдамським швицалем!

Відповіла Єлисавета Павловна.

— Ось і вип'ємо зараз твого вина за щасливий кінець твоєї операції та за всю нашу родину: маму з Петром і Марією в Баварії; за Данила в Англії і вашого чоловіка (з цими словами Пан Гетьман звернувся до мене), за Оленку та за всіх земляків наших, що по світі широкому розкидані. Дай, Боже, нам всім швидко знову бути разом.

— Дай, Боже!

Хором відповіли ми всі. В двері постукав п. Плечко і сказав, що Пана Гетьмана викликають на головну телефонну станцію для замовленої ним же розмови з Панею Гетьмановою.

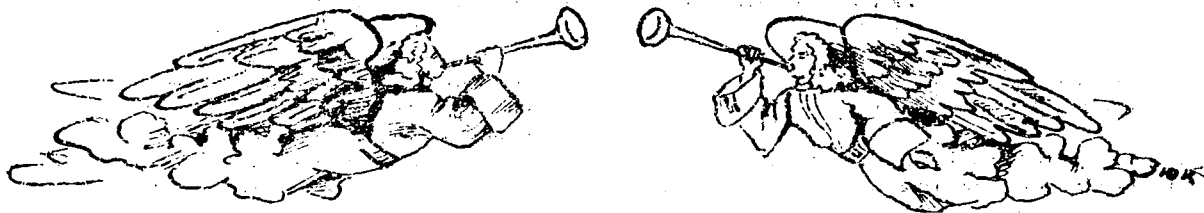
Я ще пару хвилин поговорив з Єлисаветою Павловною, а потім спустилася вниз дономагати няні. В цей час почали прибувати перші ночліжники і дім оживився. Хтось спитав:

— Невже буде „алярм”?

Але „алярму” не було: і друзі, і вороги хотіли в цю Велику Ніч Різдва Христового миру і спокою...

Слава в Вишніх Богу! Англія, 1954.

Тобі, Богові нашому, Панові милосердному молимося. Тебе, Отця доброго, благасмо: дай силу всім вкоритися перед ОДНИМ. Дай нам, ОДНОГО, щоб об'єднав нас усіх, а сам був слугою Землі нашої. Граф Адам Монтрезор „Дума про Україну”

В.Л.

„НАРОДЖЕННЯ”

Спогади советського політкаторжанина

Гудуть, несамовито стукотять, скрегоцють колеса, паси, машини. В перенасиченому випарами повітрі літають легенькі білі пушинки. І не знаєш, чи то вовна, чи може ті легенькі пушинки-сніжинки, що морозяної Різдвяної ночі кружляють-стеляться іскристим килимом на стурдовану землю, нависають білими шапками на стріхи, на гілля дерев там, у нас... вдома.

Пригадується... Пригадується Святий Вечір далекого, незабутнього дитинства. Урочисте очікування першої зірки... святковий стіл з неодмінними дванадцятьма стравами... Дитяче серце сповнене острахом перед незбагненим чудом народження Божого Сина.

Пригадуються і страшні часи, коли доводилось ховатися із сього вірою, коли, здавалось, втратили люди обличчя людські, втратили душу саму, коли чужий загарбник топтав найсвятіші почуття народу, сміявся ворог з віковичних традицій дітей Роксолляни-України...

Нехай зарозуміла часточка ества людського тішиться „знанням”, що виносить його понад сили Творця Всесвіту, нехай надимається гордістю хробачок-людина, звертаючи своє матеріальне знання проти законів Божих; законів Любови, Добра, Всепрощення, Радости. З такого „знання” немає і бути не може морального задоволення, воно обертається в прокляття носіїв його, воно, зрештою, само себе запереченням почуває.

Надходить час, визначений Вищою Мудрістю, і той, хто вчора ще богохульником був, заперечував усе по за розумом людським, повертається до Бога, пізнавши його милість неізречену. І хилить тоді він голову перед добротою безконечною Того, хто Сина свого зіслав на землю для іскуПЛЕННЯ КРИМІНІАЛУ РОДУ ЛЮДСЬКОГО.

* * *

Пригадується... груднева засніжена ніч 1939 року в непрохідних лісах північного Уралу. Ведичні, загадкові стоять велетні сосни непрохідною пущею. Про що шумлять-шепочуть їх верхівіття? Внизу ж суцільний сліпучо-білий килим снігу. Ні стежки, ні дороги, ні житла людського.

Це — тайга! •

Аж ось поміж деревами з'явився якісь рухомі крапки, їх все більше, вони йдуть в одному напрямі, оточені такими ж крапками, але озброєними і з великими злочинними псами на припоні.

Вийшла дивна процесія на лісову галявину. Боже! Що за жива мука оті нещасні! Землісті, обличчя, глибоко запалі очі, в шмаття загорнуті, шматтям і ноги завинені, ледве бредуть глибоким снігом із одчасм в очах.

— Ей! Пашевелівайся!

— Не атставать...!

Це етап з Усольського табору НКВД до Солікамська.

Неіждженими дорогами, тайгою, обморожуючи кіпцівки, ночуючи в неопалених брудних етапних бараках, здебільша без гарячої їжі, мав етап пройти 300 кілометрів зішки суворої сибірської зими.

Старі і півдіти, кримінальники й політичні, чоловіки й жінки, одірвані від родин, від близьких, нещасні жертви великої „чистки” 1937 року.

Сьогодні вони пройшли вже понад двадцять кілометрів тяжкого шляху, вже ніч, а вони йдуть і не знають коли буде відпочинок; смертельно змучені, втратили вже почуття часу, лічбу дням. Всі думки скупчені на одному: „Не відстати, бо то смерть”.

* * *

В одній чвірці зі мною йшов один з в'язнів, якого прилучено до нашого етапу цюйно перед вирушенням в дорогу. Отже нічого не було відомо про нього, хіба те, що був він „політичний”, страшенно схудлий, хоч молодий віком, але вже сивий. І ця тінь

Та релігія і церква нам в нашій світській боротьбі за Україну допоможе, що нашу боротьбу виведе з її дотеперішньої безпосередньої егоїстично-матеріальної темряви і дасть їй вищу, ідеалістичну, Законом Бога значену печать; що нашу дотеперішню гризню... перетворить в боротьбу за світове місце України, за ту нашу світову місію історичну, яку нам, серед інших націй і держав, дав до виконання Великий Бог на Ним створений землі...

В. Липинський

людини, не зважаючи на такий стан, вражала якось мовчазною непокірністю, майже гордістю в стражданнях. Ні з ким — ні слова, мовчки ніс він свою тьмяну, тьмяну свого минулого і свого „злочину”. Розпитувати ж не було звичкою по совітських в'язницях.

Він шов поруч мене мовчки, тяжко переставляючи ноги обгорнені мокрим, обмерзлимими шматками. Видно було, що кожний крок примушує страждати.

— Чи скоро зупинка? — Раптом почувся захриплий голос мого сусіда.

— Іді, іді, ще успеєш подохнуть... відповів охоронник і додав з неохотою: „до села ще понад десять кілометрів”.

Глибокий стогін сусіда був реакцією на слова охоронника.

Похід змучених продовжувався.

Здавалося, не буде кінця ночі, до смерти будемо йти в лісисто безвість, поки, змучені до краю, не впадемо і не загинемо.

Так минуло ще з півгодини. Раптом мій сусід, цей мовчун, став помітно заточуватись, безладно вимахувати руками, голова похилилась на груди.

Я підхопив його попід пахви і кинув до кримінальника Яшки-Свистуна, що був у нашій чвірці — „Тримай його!”.

Так ми, мов у маренні, продовжували йти. Сам я не мав багато сил, сам ледве тягнув обважнілі ноги, але цей гордовитий мовчун був уже на межі між життям і смертю.

І раптом почув я тихі уривчасті слова: „Якщо є Бог, якщо правда, що він всемогутній, то нехай зробить чудо, нехай зробить, щоб уже було село, був відпочинок і я... повірю в Нього”.

— Не блюзнірствуй. Замалі ми, щоби Бог став виконувати бажання кожного з нас. Терпи!

Що більше міг я сказати цьому мовчуну. Відчув лише, що говорив він від усього серця, що вже була віра в Бога.

Голова, колони круто завернула вправо і крізь дерева блиснули вогні села.

— Що це? Чудо?! Та ж до села було ще не менше як 7-8 кілометрів!

Але ми вже чули запах диму, вже й пси почали озиватися, почувуючи наближення чужих.

Нашу чвірку приміщено на ніч до однієї хати. Змучені, ми спершу не звернули уваги на якийсь особливий настрій господарів, на особливу чистоту хати, але, як перша втома спала, лежачи на підлозі, на якіхось гостинно постелених господинею шматках,

ми відчули, що коїться незвичайне. Незвичайна поява села, коли до нього мало бути ще далеко, якийсь особливий настрій господарів, почуття тепла і відпочинку примушували кожного з нас зосередитись, мовчки передумувати своє життя.

Першим заговорив мовчун.

— Тепер я вірю в Бога. Не тому що він зробив чудо, пославши нам село, коли до нього ще було далеко. Адже просто охоронник міг помилитись, просто ми йшли швидше. Вірю тому, що коли вже готовий був умерти там, в тайзі, само серце мені нагадало „Молись! Тільки Бог Тебе врятує”. А тут і ви схопили мене, ви такі ж змучені, такі ж знедолені, цілком чужі, незнані мені люди.

— Знаєте, пережив я не мало. Громадянська війна, бої за Київ, бої з Колчаком, Хасан, Халхін Гол бачили комбрига Р. І з цього увішаного орденами, овіяного славою комбрига, „вони”, які не знають як пахне порох, зробили „ворога народу”, ворога народу за якого віддав я все. Я все думав, що то помилка, що розберуться, аж цієї ночі я зрозумів, що помилявся, що все життя моє пішло на марне, що захищав я не тих, кого треба. Народ — це ми. Ми всі, що терпимо по в'язницях, по таборах, по колгоспах, по фабриках. А дійсні вороги там, „вгорі”.

Вірю, що Бог допоможе мені виправитися, спокутувати мій гріх. Для того я не згинув від тортур, для того лишився живий цієї ночі, для того мушу жити... Не встиг він закінчити, коли господар, бородатий сибіряк, одчинивши двері з сусідньої кімнати, пропустив до нас господиню, що несла якусь страву і обізвалась до нас: „Поїжте трохи, сердечні, Бог празничок послав, Христос народився”. Вражені, ми мовчки сіли до вечері, подякувавши господареві з дружиною.

Незвичайною була ця ніч, незвичайно вона і скінчилась. Ще довго я лежав і думав: „Христос народився. Знову відбулася тьмяна містерія, що навіть з замкненого в собі, відлюдкуватого сибіряка робить гостинного господаря, а із невіри, вчораннього большевика-аристократа народжує нового християнина”.

Нам в нашій боротьбі за Україну допоможе та релігія і церква, що навчить нас з любов'ю класти життя своє „за други своя”; що обмежить нашу звичку до зрадиництва, егоцентризму та отаманії і навчить нас чесноти, посвяти, послуху і дисципліни, а тим самим навчить нас ЄДНОСТІ І ОРГАНІЗОВАНОСТІ, без яких ніде і ніколи перемоги не буває...

В. Липинський

Хведір Рудківський

НА СВЯТ-ВЕЧІР

(зі спогадів про моє село)

...До Різдва ще було сяк-так, бо все через два тижні Килина хліб пекла, то їсти було що. Сергій всю Пилипівку ходив на роботу в колгосп, ходив так, що й дня не залишався вдома. Гавриїл — старший син, якому було піснадцять років, ходив через день. Про Різдво Сергій і не думав, бо ж коло хати нічого не було, хіба-що отих три курки, що ще крутилися на подвір'ї. Хліба було, як у бідного на Зелені Свята — пів мішка жита й мішок кукурудзи.

Отож Сергій забув про Різдво, але Килина не забувала, що то наближаються великі свята, — щодня про них думала. Вона ще тримала в горщику на „пуді“ трохи пшениці на кутю та сливок на вареники.

Надійшло Різдво Христове... Саме на Свят-Вечір Сергій прийшов з роботи і... диво-дивне: на столі вже чекала його Свята Вечеря, як було-то колись. Килина і діти по-святковому одягнені, чекали батька-господаря. Сергій побачив на столі гарний калач, миску з кутею, блинці на смажені, маленьку мисочку застуденої риби і миску голубців. Килина як могла старалася, щоб так зробити, як-то було колись, вона навіть про горіхи і яблука не забула, бо і це лежало на столі.

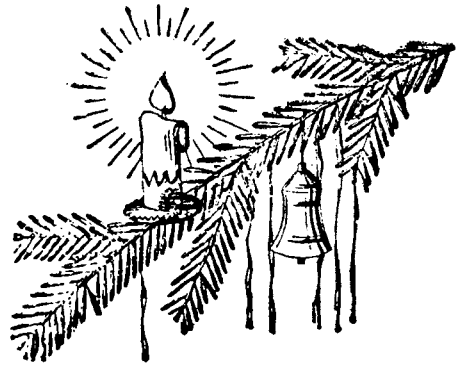
— Вмивайся, Сергію, — сказала Килина, — передягнись, там на скрині вишита сорочка лежить, я тобі приготувала!

Сергій скинув свого заялозеного кожуха, а Килина тимчасом засвітила свічку, що була застромлена в калач на столі, і почала розтрусувати по хаті свіжу соломку. Діти в білих сорочках чекали, коли мама скажуть сідати за стіл. Тільки Гавриїл ходив по хаті та приказував:

— Мати все старого тримається, навіть сіна настелила на столі, що може вівця наїстися.

— Будь тихо, — сказала Килина, — хай хоч сьогодні не грішу!

Сергій вмивався і водою, і слізьми... чомусь текли вони, як з-під ринви — не міг скаментитися і боявся, щоб Килина і діти не помітили, бо ще такого з ним не було в житті. Килина теж частенько білим хвартухом витирала слізки.

Нарешті сіли за стіл. Килина ні одним словом не обізвалася до Сергія — тихенько повечеряли, як і колись було в такий вечір. По вечері діти гризли горіхи та бавилися на соломі, хоть не такі вже малі були. Сергій ліг на піл, підклавши руки під голову дивився в стелю, Килина сиділа біля столу і підперши обома руками підборіддя, сумно дивилася на потрісканий калач, а Гавриїл підсунув до себе свічку і голосно читав свіжий номер районної газети „Комунар“.

— Кинь, сину, ту брехню, оту нечисту силу, хай хоч сьогодні не чую її!

Сказала Килина. Гавриїл відклав газету і щось хотів відповісти матері, та в цей час стукнула хвіртка на подвір'ї і всі почали прислухатися, чи часом не йде хто до хати, бо в такий вечір — було колись — діти носили вечерю до своїх хрищенних батьків і матерів. Рипнули сінешні двері і всі насторожились. Килина сказала:

— Вставай, Сергію, бо хтось до хати йде!

І Сергій, і Килина, і всі діти дивилися на двері і думали: „хто ж це зараз буде в хаті?“ Двері відчинилися і до хати ввійшов малий хлопчина — син кума Івана Трохимовича, Кишинин похресник. Хлопчина був ще малий і ледве тримав у руці вузлик з вечерею, переліз він через поріг, скинув шапку і заговорив:

— Добрий вечір, просили Вас тато й мама, й я вас прошу на святу вечерю!

Кишині від цих слів слізки градом посипались... Витирши очі хусткою, вона взяла від хлопця вузлик з вечерею і поставила на лавці, а потім сказала:

— Спасибі, синочку, татові, мамці й тобі, що не забули про нас у таке гірке життя.

Хлопчина поцілував Килину і Сергія в руку, як велить звичай, і вклонився до дітей.

— Ходи-но, Кирильцю, до столу та попробуй мамчиної куті. Ходи, будь гостем! Хлопчина скинув свого кожуха, поклав на лавці разом з шапкою та рукавицями і не-сміливо сів біля столу.

— Бери вареників, блишків, риби... Бери, Кирильцю, їж та не соромся!

Витираючи сльози, припрощувала свого похресника Килина, а похресник побачивши, що вона плаче, заговорив:

— Чого ви, мамко, плачете, хіба і у вас сьогодні бригада була?

— А у вас — що, була бригада?

— Була, — казав хлопчина, — як прийшов Куличок з бригадою під вечір, то всю хату перерили. Мамка теж плакала, бо вкрали два куски сала. Мамка сховали на пуді в горнець, а вони й там знайшли. Це татові дав Левко Березівський на відробок, а вони вкрали. Тепер тато дурно підуть ліс рубати.

— А чого вони шукали у вас? Спитала Килина свого похресника.

— Або я знаю?... Казали, що буцім хліба!... ми так налякалися, бо думали, що печений хліб заберуть, вони аж затрусилися, як хліб побачили. А той Олександр глухої баби, то таки вломав шматок калача та ще й сміявся на всю хату: „Ще!“ — казав він, — куркулі добре живуть, що калачі печуть”. У вуйка Гилька теж були, бо чути було, як вуйно голосили.

Килина так і не відповіла хлопцеві, чого вона плаче, бо взялася перемиїнати вечерю, яку приніс її похресник — так велів звичай. Але хлопчина сказав їй:

— Матко, ви нічого не міняйте, бо я більше ні до кого не понесу, дайте полумиски порожні. Так казали мамка. Оце лише до вас приніс.

Килина ще раз подякувала хлопцеві та поклала в полумиски пригорщу горіхів та кілька яблук. Сергій дістав з полиці стару подерту калітку і дав хлопцеві п'ядесят копійок.

— То тобі дала матка, а це від вуйка, щоб і на той рік вечерю приніс. Скажи татові й мамі — „спасибі!“, що не забули про нас.

— А вони і так про вас не забувають, я

чув як вони про вас згадують щодня.

Сергій аж посміхнувся, що має такого бєсідника. Килина ж ще раз подякувала хлопцеві і він пішов додому.

— Колись десятками приносили вечерю і всім було що в полумиски покласти, а тепер...

Та й не доказала Килина, бо сльози знову градом полилися з очей, а Сергій лїг на своє місце і словом не обзивався. Килина заговорила знову:

— Доки не було цієї нечистої сили, то й добре було в світі жити. Як свята приходили — радість і спокій був, а тепер... завтра такий день — ні шматочка сала, ні м'яса немає... Сліпим та кривим колись люди зносили, то й вони знали — що-то празник святий, а тепер...

Сльози знову залягли її...

— Що ви, мамо, все про старе згадуєте, — заговорив Гавриїл до матері, — більшовики хочуть новий світ збудувати, а ви все з тим старим!

— Ти начитався того клятого „Комунара“ та й тобі нового світу захотїлось. Ось почекай-но, з'їмо той хліб, що є ще в коморі, тоді буде тобі „новий світ!“

Ні Гавриїл, ні Сергій більше не обзивалися і так подягали свати.

Ранком, чуть-світ, прийшов до хати бригадир кожгоспу, щоб Сергій йшов зерно чистити для посівної кампанії, а Гавриїл — до коней.

— Сьогодні, чоловіче, Рїздво Христове, — відважно заговорив Сергій, — сам не піду і хлопця не пущу, бо празник!...

Друзів, знайомих, колег журналістів і письменників, читачів та критиків моїх — за старим добрим звичаєм народу нашого — віншую зі щастям, здоров'ям та цим Святим Рїздвом, щоб в щасті й здоров'ї ці свята провели і других дочекали — від ста літ до ста літ, поки нам Пан-Біг назначить вік!

Олекса Воропай з дружиною

В день Пророка Данила — день імення Його Світлостя Ясновельможного Пана Гетьманяча Данила найліпші побажання іменникові висловлює

Управа СГД в Англії

До релїгії та церкви належить справа духовного і морального характеру і в цій сфері держава мусить авторитет церкви визнавати; його своїми актами покори перед владою духовною піддержувати; про моральну і духову санкцію, про благословення церкви для своїх діл державних дбати.

В. Липинський

Л.Р. Суслик

РІЗДВО ХРИСТОВЕ РОКУ БОЖОГО. 1929

За кілька днів до Різдва Христового року Божого 1929-го, в район приїхали тультські комуністи — „двадцятип'ятитисячники”. В селі Велика Павлівка вони скликали місцевих комуністів й активістів і цілу ніч відбувалася таємна нарада в Сільраді.

Ранком активісти з комуністами, озброєні дробовиками, ходили по селі, заходили до намічених жертв — „куркулів”, як вони говорили, і заявляли таке: — За 15 хвилин часу маєте одягнутися, взяти на три дні харчів і всією родиною піти до Сільради!

Коли дійшлися в указане місце дорослі, старі й діти, то виїшов один з тих „тисячників” і оголосив:

— Ви все арештовані за те, що являєтесь ворогами советской власті і комуністической партії, а поєтому ви одправляється на поселеніє в глуб Радєї. Там ваша подлая подревная работа не будет иметь успеха ібо рускій народ бдительно стоїт на страже советского государства!

Прочитавши цей вирок, „тисячник” — кацап з Тули, звернувся до наших „хахлів”-активістів і сказав:

— А вам, товариші, советская власть отблагодарит за хорошую работу!

Підводи вже були приготовлені — „хорошая работа” активістів — і на кожну фіру сіло по кілька осіб — валка рушила... Це було кілька десятків садей в супроводі одного „тисячника”, міміціонера та активістів з дробовиками — валка рушила на Гадяцький шлях...

А коли вже виїхали на шлях, то побачили ще дві валки підвід з „розкуркуленими” — ліворуч з „Лютенських Будищ і праворуч з Удовиченкових Хуторів”. Обидві валки наближалися до шляху.

На залізничну станцію в Гадячі приїхали вечєром, а там нас всіх загнали у товарні вагони, по 30 осіб у кожний, і двері замкнули на гак. Це теж була „хорошая работа” активістів.

А буда зима, мороз... Батьки з себе знімали верхній одяг, закутували дітей, а самі „танцювали” в холодних, неопалених вагонах, щоб не замерзнути.

Десь аж коло півночі паротяг поволі потягнув ешалон... Тужливий скрегіт коліс вагонів по замерзлих рейках, голосіння жінок, крик дітей і прокльони чоловіків — жах, що ніколи не зітрється з мого пам'яті...

„...А хто ж трюбики над матір'ю і батьком причепурить та прихорошить... А хто ж чебрецем пахучим оздобить...” Голосили жінки, почувавши, що вже навкі прощаються з місцем де народились, вирости, де поховані їхні батьки, де залишаються друзі, близькі і знайомі...

Дві доби без їжі і води, у неопалених зимою вагонах їхали люди у далеку зненавиджену Московщину лише за те, що любили свій рідний край, любили землю і вміли на ній працювати — зло карало людей за їх добрі вчинки.

Ранком третьої доби коли потяг зупинився, до слуху знедолених долітали окремі вигуки російської мови, як звичайно, густо переспаної брудною лайкою. Це була ознака, що ми вже на Московщині. Відчай всіх заарештованих дійшов до краю і всі разом, прикладаючи рештки сил, почали стукати в двері і стіни вагонів.

Нарешті, „стрелки” брудно лаючись, відчиняли двері:

— Чяво хочеш?!

— Води!

В один гонос вимагали люди...

— Один человек бярі посуду і дайш за водою!

Але посуду багато не було. У нашому вагоні знайшлося відро та чайник. Наповнили цю посуду водою і вистачило її лише дітям, жінкам з малими дітьми та по дві ложки бездітним жінкам та чоловікам.

Іхали знову дві доби без води і їжі. Надвечір третього дня — саме на Свят-Вечір, потяг зупинився. По кількості свистків, маневруючих паротягів було зрозуміло, що прибули на якусь велику станцію.

Згадавни, що це Свят-Вечір, матері плачучи, пригортали до себе дітей та причитували: „Діточки ж наші, діточки, куди ж це ми вечерю привезли?...”

Я, ставши на клунок, в щілину заграбованого люка почав оглядати місцевість. Видко було багато товарних потягів, серед них і було чимало з заграбованими люками, як і наш готяг. Побачив і саму станцію та прочитав назву: „Москва-Сортировочная”.

— Ну, люди, ми в Москві!

— Будь вона проклята!

Залунало з усіх боків. У сусідніх вагонах почали стукати у двері, вимагаючи води:

— Астановіть стук, ато стрелять будем!

Ота ніч під Різдво на „Москва-Сортировочная” була вершиною жаху: нестрепний холод, стогін і конання вмираючих, плач жінки і дітей та звірячі вигуки конвою:

— Перестать реветь, Москва слезам не верит — ха... ха... ха...!

Ранком, з наказу коменданта ешалону, з вагонів викидали мерців...

Боже, невже Ти не чув наших стогонів?!

Український народ є народом християнським, а тому має бути носієм християнської моралі та культури.

Проф. др. Н. Полонська-Василенко

ПЕРЕЯСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР В ОЧАХ ЙОГО СУЧАСНИКІВ

(Продовження з попереднього числа)

Ставлення Москви до України, як до окремої держави стверджувалося тим, що всі зносини з нею велися через Посольський Приказ, міністерство Закордонних справ XVII ст.; стосунки з Україною вважалися через послів яких висилали з Москви за тим же порядком, як до інших держав. Між Московським царством та Українською державою були точно визначені кордони; обидві держави склали митні договори, на підставі яких московські товари що їх перевозили через кордони, оплачували митом; деякі українські товари було цілком заборонено перевозити. Так продовжувалося до середини XVIII ст., коли, за гетьмана Кирила Розумовського митні обмеження було скасовано. Надзвичайно важливим було те, що Москва і Україна мали цілком ріжний, протилежний політичний і соціальний уклад, і московський абсолютизм не спроможний був подлати український свободолюбний демократизм. Не можна забувати, що до 1709 р. на Україні московські піддані не мали права володіти маєтками.

Як розуміли Переяславський договір на Україні

Як же розуміли Переяславський договір на Україні, — сам Богдан Хмельницький та його сучасники, українське суспільство? Вся попередня діяльність Богдана Хмельницького і всі його висловлювання з 1648 року починаючи свідчать про тверду, непохитну волю ціною будь-яких зусиль створити незалежну, велику Українську Державу. Ця воля не покидала його в часи найбільших невдач і зміцнювалася з роками, набуваючи все яскравіших, конкретніших форм. Тріюмфальний в'їзд до Києва на Різдво 1648 р. і урочисте вітання гетьмана духовенством, київською елітою і патріархом Єрусалимським Паїсієм

сильно вплинули на нього й зміцнили прагнення до творення незалежної Української Держави. Патріарх Паїсій іменував його „Князь Русь”¹⁾ і тим вказав його дальшу дорогу. З того часу Богдан Хмельницький саможертвенно й послідовно веде велитенську роботу, щоб з розбурханого революцією океану людських пристрастей створити Українську Державу.

Року 1649, в лютому, приймаючи послів польських в Переяславі, Богдан Хмельницький накреслює перед ними широку програму, яку він ставить собі: князівство по Холм, Львів і Галич, — він сам „з волі Божої”... самовладець і самодержець руський”. Так уявляв Богдан Хмельницький майбутню Українську Державу і своє становище в ній²⁾. Так розуміли ситуацію сусідні держави, перш за все Польща. Ще під час конвокаційного з'їзду сейму в Варшаві року 1648-го воєвода Лещинський заявив, що Богдан Хмельницький „Монархію Руську складаєти хоче”³⁾.

Мілітарний союз Богдана Хмельницького з Туреччиною приніс йому пишний титул „Слави князів християнських” — а Україні — визнання її князівством руським⁴⁾.

Складаючи мілітарний союз з Москвою в 1654 р. Богдан Хмельницький не про „добровільне підданство” думав, але про союз для завершення великої мети — звільнення України від „ляцької неволі” і творення незалежної держави. Переяславський договір в розумінні гетьмана Богдана та його старшини був актом урочистого проголошення незалежності Ук-

раїни від Польщі, „однорічним, а королеві польському, яко помазанник Божий — рівним царем московським, легальною формою відділення України від Польщі”¹⁾.

Богдан Хмельницький сам домагається, щоб до України прийшли московські війська; на його вимогу до Києва прийшло 3.000 стрільців. Для кожного повинно бути ясно, що реального значення ця залога не мала, бо Україна могла виставити десятки тисяч війська; проф. О. Оглоблин пише, що Україна могла виставити понад 300 тисяч досвідчених, заготованих у боях вояків і українська армія була першорядною збройною силою в Західній Європі й безперечно найкращою на європейському Сході²⁾. Проте поява 3000 московських стрільців з воєводу у Києві мала велике символічне значення: вона свідчила на весь світ, що Україна вже не підлягає більше Польщі, що вона користується есентауальною допомогою Москви, яка може бути надалі збільшена. В. Липинський так формулював значення цього факту: „щоб усі володарі — з котрими Україна, як держава, все частіш зноситься і з котрими, згідно з Переяславською умовою, зноситься має право, — знали про її невідданість польському королеві, тобто про здобуту нею по відношенню до Польщі суверенність”³⁾. Таке тлумачення В. Липинським Переяславського договору нагадує нам ту складну ситуацію, в якій опинилася Україна за 410 років перед тим, коли Данило, князь Галицький визнав татарську зверхність: вона забезпечила йому можливість міжнародних союзів, бо сусіди вважали, що тепер татари забезпечують йому допомогу.

1) Іларіон (Огієнко) Політична праця Богдана Хмельницького, Париж, 1947 В. Липинський оп. сіт., ст. 81.

2) Іларіон, оп. сіт., ст. 83; В. Липинський, Оп. сіт., ст. 24.

3) Іларіон, оп. сіт., ст. 81

4) Іларіон оп. сіт., ст. 54.

1) В. Липинський, оп. сіт. ст. 32.

2) О. Оглоблин, оп. сіт., ст. 17.

3) В. Липинський, оп., сіт., ст. 32-33.

М. Базілевський

ЧОМУ ГЕТЬМАНЦІ ЗА КОНСЕРВАТИЗМ?

В силу певного історичного процесу консервативні сили в Україні завжди були слабкі. В історичному процесі на них перших скеровував ворог-чужинець свій наступ і відпорних винищував, а слабких асимілював.

Ці сили, згідно своїй природі, накопичують і зберігають національні та політичні надбання попередніх поколінь. Але тому, що у нас вони самі були слабкі — не лишили нам великих надбань. В силу цієї ж слабкості, вони не здобули собі в очах народних відповідного авторитету. Звідси недооцінка самої ідеї консерватизму.

Але спостерігаємо, що навіть у слабому вияві, консервативні сили є небезпечними для ворогів української справи і тому проти них велася і ведеться завжди завзята боротьба.

Консерватизм для ворогів української державності небезпечний ще й тим, що він є вроджене почуття, яке допомагає національному самозбереженню. В суспільному організмі він виконує ту саму функцію, що пам'ять у людини, без якої не можливе накопичення досвіду ні індивідуального, ні громадського.

Гетьманці-Державники бережуть засади консерва-

тизму-традиції, як одного із найважливіших державно-творчих чинників. Це в першу чергу для того, щоб ця засада допомогла нам зберегти національні здобутки минувшини і сучасності та передати нащаткэм; аби вони на цих надбаннях створили певну базу і не йшли до своєї мети помацки.

В сучасну добу, коли ідеями комунізму і націонал-соціалізму знищено стільки духовних надбань попередніх поколінь, людство, здається, починає розуміти вагу консерватизму, як ідеї збереження цих духовних надбань, і ця ідея набирає значення в практичній політиці. Це ще зайвий раз підтверджує життєвість засад Гетьманського Руху.

Консерватизм, як бачимо, немає нічого спільного з реакцією, якою вороги українського народу намагаються затемнити чисте гло Гетьманського Руху. Він (консерватизм) мусить, як складовий конструктивний чинник, на ряду з іншими, увійти в нашу боротьбу за Українську Державу.

За наукою В. Липинського лише з гармонійного співжиття сил поступових з силами консервативними народжується справжній поступ.

ХРОНІКА

Дійсно, за життя Богдана Хмельницького договір не обмежував нічим його влади; ті статті, які обмежували його владу, як в справі ведення дипломатичних стосунків, за його життя не вживалися. Московські війська стояли там, де їм вказав гетьман, данину цар доставав з його рук. Якщо данину доставала Москва як заплату за військову допомогу (в проекті статей, що українські послы повезли в березні 1654 р. до Москви, гетьман підкреслив, що „басурменський султан того не робив” — не брав платні за допомогу), але й українське військо доставало платню, якщо перебувало поза межами України. Все це цілком відповідає мілітарному характеру союзу двох держав.

(Далі буде)

*** В неділю, 12-го грудня 1954-го року, напередодні дня св. ап. Андрія Первозванного, в Лондоні відбулася урочиста академія з нагоди 10-тиліття смерті Митрополита Андрія Шептицького — великого патріота і справжнього сорборника, що значення його для України ще недостатньо оцінено. На академії був присутній Й.С. ЯВІІан Гетьманіч Данило.

*** В неділю, 5-го грудня 1954-го року, в українському домі в Лондоні відбулися святочні сходиши для вітанування визначного поета і письменника Осипа Юрія Федьковіча з нагоди 120-ї річниці його народження. Цікавий, добре опрацьований реферат на тему: „Осип Юрій Федькович — поет і патріот” прочітав земляк поета, буковинець п. Когут.

*** Зусиллям Відділу СУВ в Нотінгамі (Англія) відбулася дня 13-го грудня 1954-го року радіопередача з брітійської радіовисильні Б.Б.С. Тема радіопередачі: „Щасливі віткіачі”. В програму входили: українські пісні у виконанні українського хору в Ноттінгамі, українські мелодії у виконанні струнного оркестру та сольоспів п. Ліщинського (бас) під акомпаньямент бандури п. Я. Бабуняка. Радіокоментатор до англійських слухачів сказав, що українці боряться проти Росії за свою самостійність, а тому й перебувають тут, у В. Брітанії, як політичні емігранти. Радіопередача тривала пів години. Дальша радіопередача відбудеться в на-вечір'ї Різдва Христового, 6-го січня 1955-го року, о годині 10.45 вечора на хвилях довжиною 276 м.

Без зміцнення українського консерватизму Україна буде все подібна до помешкання, в якому весь час міняються численні квартиранти. Вони про себе взаємно — про те, як жили в цьому помешканні їх попередники — нічогоісенько не знають, бо завжди революційно винищують оцих своїх попередників, які — коли б були міцніші і не дали себе знищити — могли б їм свій досвід передати. В. Липинський

Слідами наших матеріалів

ПРО ХРЕСТ НА ТРИЗУБИ

Від Редакції. Лист до Редакції проф. К. Титаренка — „Плекати в народі нашому спадщину нашої давнини...”, що був надрукований в „За Єдність Нації” Ч. 3 за листопад 1954-го року, викликав серед читачів не абияке зацікавлення. Порушена проблема жваво обговорюється людьми для яких сучасна і майбутня доля нашого народу не бай-дужа.

Нижче друкуємо лист одного з наших читачів до члена редакційної колегії, П.В. Веселовського.

З листа видно, як справжні українські патріоти близько до серця приймають порушену проблему.

Лист друкуємо в скороченні. Згадані в листі назви українських громадських установ та пресові органи — пропускаємо.

„...Сьогодні ранком, коли я був уже на праці, до мене підійшов той пан, що вчора Вам говорив приватно (після зборів) відносно хреста на тризубі і подав мені книжечку, що має наголовок: „Звернення воюючої України до всієї української еміграції”:

— Ось дивіться, — каже, — з Краю пишуть нам... і на обкладинці тризуб з хрестом!... Скажіть тому панові, що вчора був на зборах, хай не гнівається на мене, що я вчора так сказав, але погляньте на цей тризуб і скажіть мені, де ми, чи... загубив хрест, який нам поставив князь Володимир Святий, що охристинв Русь. Моє прізвище Ілоговський Осип з Хнрова, що під Перемишлем (Галичина). Я є націоналіст, як і мій батько, царство йому небесне. Ми є прості люди, кажу „ми”, бо я не один. Ми є на боці хреста, а на якому боці ота еліта, що друкує папери з тризубом без хреста?! Ті люди апелюють до інших народів, щоб допомогли боротися з більшовизмом, який знищив нашу церкву. А хто ж перший почав її нищити? Почалося з того, що зняли з нашого національного герба — тризуба хрест, а більшовики і тризуба викинули. Коли ми самі не шануємо того одинокого збереженого народом герба, то якої пошани ми чекаємо до себе від других народів світу?

Хреста немає у більшовицькому Києві та в Ульмі, нема його також і в... Чим же ті люди думають побідити ворога, коли топчуть ті святощі так, як і більшовики? Про які тоді традиції іде мова в писаннях по різних часописах тієї еліти?!... Ми прості люди є тверді та непохитні, а наша еліта вихляється на всі боки — баламутиться сама і нас баламутить. Коли „еліта українська” потоптала хрест, скинувши його з тризуба, то чому ж наші душпастирі обох церков мовчать?

Вчора я сказав тому панові з..., а прийшов додому, то всю ніч не спав, бо я Вас образив. Перепрошую, то було дурне, — я зовсім не те хотів сказати. Я перестав читати наші часописи, бо чуюся що збожи-

волю. Хай напише той пан про це в часописі від мого імені, але я певен і кажу наперед, що ні „...”, ні „...” того не надрукують. Нехай не друкують, тоді ми будемо знати з ким маємо до діла.

Он англійські часописи пишуть, що: „Ми побрили футбольну команду (більшовицьку) нашими традиціями”. А якими традиціями ми будемо бити свого ворога?

Коли лідер соціалістів, Етлі, здавав свої повноваження прем'єра, то пішов до Її Величності Королеви в ціліндрі та фраккові, так само, як і новий прем'єр, консерватист Черчилль. Вони шанують в однаковій мірі свої традиції, свою королеву. А ми, що робимо: в чому, коли та до кого підємо на пораду — до москаля, чи до поляка, — бо свого ми не вміємо шанувати.

Я Вас питаюся: чому королева Англії їхала на коронацію в старовинній кареті запряженій кіннями, а не мотором, — чому не в авті або на літакові?!

І коли Ви мені дасте відповідь, то я буду знати, чи Ви думаєте так, як і ми, — звичайні люди, бо я Вас до звичайних людей не зараховую.

Ми є націоналісти, але не комуністи, а що думає наша націоналістична еліта?

Приходив до мене той пан Ілоговський на протязі дня разів чотири і говорив, говорив... мені (він працює в одному відділі зі мною), а коли я прийшов додому, то не міг відцепитися від думок по тій розмові... Стомлений, сів друкувати до Вас листа.

Посилаю Вам при цьому ту брошуру, з якої пан Осип Ілоговський розпочав сьогодні розмову зі мною. Просив мене, щоб я від його імені написав Вам те, що він мені говорив та щоб послав до Вас книжечку з умовою аби не пропала, „бо — каже, — бережу її, як свого ока”.

З пошаною і т.д.

П.С. (в.р.)

ДО ВЕЛЬМИШАНОВНИХ СПІВРОБІТНИКІВ І ДОПИСУВАЧІВ ЖУРНАЛУ „ЗА ЄДНІСТЬ НАЦІЇ”

По нашому плану на 1955 рік, в числі 4(8) повинні бути вміщені, крім великодних матеріалів, матеріали про відновлення Української Гетьманської Держави в 1918-му році.

В числі 5(9) — матеріали про життя і діяльність Й.С. ЯВПана Гетьмана Павла в зв'язку з 10-тиліттям Його смерті.

В числі 6(10) — матеріали про „ОСТ-арбайтерів” з нагоди десятиліття звільнення наших земляків з німецьких таборів невірничої праці.

Всіх наших співробітників і дописувачів просимо подавати відповідні матеріали задалегідь.

Редакція

**КРАЩІ ПРЕДСТАВНИКИ НАШОГО
ГРОМАДЯНСТВА НЕ СЛОВОМ, А ДІЛОМ
ПІДТРИМУЮТЬ І ПОШИРЮЮТЬ ІДЕЮ
ЄДНОСТІ НАЦІЙ!**

1. Фундатори і добродії видавництва „Бунчук“:

- П. Живогляд — 30 фунтів;
І. Квакуша — 25 фунтів;
С. Левченко — 20 фунтів;
І. Горобець — 20 фунтів;
Хв. Рудківський — 20 фунтів.

**2. Жертводавці на пресовий фонд
„За Єдність Націй“**

- Микола Абдула — 15 дол.,
Григорій Захарчук — 10 дол.,
Е. Тарновецька — 10 дол.,
Петро Братус — 5 дол.,
Д-р Мирослав Симинович — 5 дол.,
Д-р Юрій Бойко — 5 дол.,
Мгр Ілля Мула — 5 дол.,
Теofil Кавка — 5 дол.,
„Гаверля” — 3 дол.,
Полковник Дм. Стопкевич — 2 дол.,
Д-р Д. Нестюк — 2 дол.,
Е. Карапінка — 2 дол.,

По 1 долюру внесли: Григорій Голуб, генеральний контрактор Степан Забродський, Петро Дідик, Валентина Хігінс, Каліста Чопівська, Микола Сиклинда, інж. Володимир Стефанович, Полковник Віктор Дяденко, проф. Олійник, В. Монкевич, Б. Васильківський, В. Чихарівський, А. Попик, Ст. Вовкевич, М. Люблій, Василь Божко, М. Чолій та багато інших.

Всім жертводавцям і добродіям щире староукраїнське СПАСИБІ!

3. Наші приятелі, що своєю жертвенною працею спричиняються до розвитку і поширенню найшляхетнішої Ідеї, Ідеї Єдності Української Нації:

Валентина Кавка, Агафія Фіца, Е. Тарновецька, Стефан Дуженко, Петро Багрій, Іван Федорович, М. Абдула, М. Чемний, А. Курочкин, Л. Суслик, Хв. Рудківський та багато інших.

Всім людям, що спричиняються поширенню

КОРОТКІ ВІСТІ

*** Немає мабуть іншої такої столиці в Європі, як Відень — звідки найкраще можна довідатися про ситуацію за „залізною завісою”. До цього спричиняється той факт, що деякі сателітні дипломати — бувші дипломати, чи політики старої Австро-Угорської Імперії. Вони ще й досі тримають старі зв'язки зі своїми бувшими колегами і прибуваючи до Відня, вони діляться новинами „нових” часів. З цих джерел Захід довідується чимало справ, які не так-то й легко здобувати іншими шляхами. Отже, Відень — столиця, де сходяться Схід-Захід на ґрунті неофіційної політики обох сторін. Ось цим шляхом прийшли пункти умови „мирного” співжиття, — вони є такі: 1. Визнання московської анексії Латвії, Литви та Естонії; 2. Визнання постійності комуністичних урядів Польщі, Чехословаччини, Румунії, Болгарії та Албанії; 3. Заборона анти-комуністичної діяльності в згаданих країнах; 4. Право комуністичної пропаганди в Західній Німеччині та з'єднання Німеччини на умовах, що вигідні Москві; 5. По реалізації вищезазначених пунктів ССРСР погоджується приступити до розмов у справі мирного договору з Австрією; 6. Визнання червоного Китаю та прийняття його до Об'єднаних Націй; 7. Прилучення Формози до червоного Китаю. Вільність дій комуністичних партій в південній Кореї, північному Індокитаї, Сіямі та цілковита „свобода” для Малайв. Нейтралізація Японії; 8. Угода для вживання атомової зброї, де б говорилося про право вета для ССРСР та червоного Китаю. Ці пункти ССРСР має на меті поступово здійснювати супроти Заходу за ціну „мирного” співжиття. Як їх прийме Захід? — покаже час.

*** Націонал-комуніст Тіто, дівавши свого часу та дістаючи ще й тепер матеріальну допомогу від західних держав, починає залищитися до ССРСР. Югославський амбасадор в Москві, Добрівое Відіч, проводить в Москві дуже активну діяльність в налагодженні цілком приятельських відносин. Відіч є підпорядкований безпосередньо Тітові, і ось цьому своєму „босові” каже, що протягом п'яти років вибухне війна, яку Росія і червоний Китай виграють, а тому Відіч радить Тітові зайняти нейтральну позицію, щоб дістати допомогу і зі Заходу, і зі Сходу.

1-го жовтня ц.р. Москва і Белград підписали торговельну умову, при цій нагоді Молотов підняв тост за здоров'я Тіта. Москва поєднує інтернаціонал-комунізм з націонал-комунізм, бо ж різниці між ними немає.

Ідеї Єдності Нації велика ШАНА і щира ДЯКА!

Боротьба за Єдність Націй — це певний і єдино вірний шлях боротьби за Вільну Соборну Україну!

Всіх людей доброї волі, для кого добро нації є вищим, святим ідеалом — кличемо під стяг на якому написано: ЄДНІСТЬ НАЦІЙ!

Редакція і Адміністрація

КНИЖКИ НА НАШИХ ПОЛИЦЯХ

Вячеслав Липинський „Листи до братів-хліборобів про ідею і організацію українського монархізму”. Сторінок 470. Ціна 27/-

ВЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСКИЙ

ЛИСТИ до БРАТІВ
ХЛІБОРОБІВ

БУЛАВА
ВИДАВНИЧА КОРПОРАЦІЯ
В ЛЬВЮ ПОРКУ

„Bulava” 423 East, 9th St.,
New York 3, N.Y. U.S.A.

„За Україну” — опис подорожі Гетьманича Данила Скоропадського до Злучених Держав і Канади 1937—1938”. Багато ілюстрована. Стор. 315 10/-

Позиції, перспективи і завдання Гетьманського Руху. Стор. 49 2/-

„Український Літопис” — журнал ч. 1. 1953. Присвячений пам'яті проф. Д.І. Дорошенка. Стор. 160 10/6

С. Нагай — „Правдиве походження додаткової вартості і марксівська облуда”. Стор. 42 3/6

Др. Д. Донцов. — „Рік 1918, Київ”. Стор. 128 10/-

„Державницька Думка” — журнал ч. 1-8 3/6

Листівки-портрети Св. Пам. Гетьмана Павла -/6

„...Смійся, — кажу, — Дмитре, вдар лихом об землю!... Нехай наші вороги плачуть!...” — це лейтмотив всього твору.

ОЛЕКСА ДОВОПАЙ

ПЕРІОДИ
Марка
Чубатого

ДОЛЯН
1954

ЦІНА в Канаді та в Америці — один долар. В Англії — 4 шіл. і 6 пенсів, а в усіх інших країнах рівновартість одного американського долляра. Замовлення слати на адресу: 5, Morat St., London, S.W.9. England.

„Знамена українських гетьманів” — кольорові листівки. Це помистецькому виконані герби українських гетьманів XVII та XVIII століть — наша гордість і слава! Три листівки складають одну цілість.

Замовляти: 5, Morat Street, London, S.W.9., England.

„За Єдність Нації”! місячник літератури, мистецтва і громадського життя
Редагує колегія. Видає видавничу спілку „Бунчук”.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

В Англії та в Австралії — річна 1 фунт. Окреме число — 1/6. В США та в Канаді — річна 3 долляри. Окреме число — 25 центів. У Німеччині — річна 4.80 н. мар., окреме число — 40 пфен. У Франції — річна 960 франків, окреме число — 80 фр. У Бразилії — річна 36 круз, окреме число — 3 крузи. В Аргентині — річна 36 пезів, окреме число — 3 пези.

НАШІ ПРЕДСТАВНИКИ ЗАКОРДОНОМ:

Австрія: Prof. A. Andriewskij, Villach D.P. Camp, Sant Martin Kaernten, Austria.
Аргентина: I. Powelko, Calle 12, y Londress y Boulogne sur Mer., Longehamps F.C.N.G.R., Rep. Argentina.
Австралія: B. Mojszejenko, 4 Myall St., O. Connor, Camberra — City A.C.T. Australia.
Бразилія: Ing. W. Wakulowskij, Caixa Postal No. 142, Sao-Caetano de Sulefs, Estado, Sao-Paulo, Brazil.
Венесуеля: Prof. Petro Makarenko, Los Rosales, Avenida Zuloaga, 11, Caracas, Venezuela.
Канада: „Our Country”, 140, Bathurst Street, Toronto, Ont., Canada.
Німеччина: Prof. S. Nahaj, Augsburg Vogesen Str., 56a, Germany.
Парагвай: A. Kuszczynskij, Casilla de Correo 60/1, Carmen del Parana (Encarnation), Paraguay.
США: Mr. Clement Trofimenko, 500 N. 7th. Street, Philadelphia Pa., U.S.A.